

**ВПРОВАДЖЕННЯ
СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

збірник наукових праць

*Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення
якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

**ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Хмельницький – 2022

Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти

УДК 371.134/373.21:005.342(063)

ББК 74.489.81, 215.1

В 82

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри дошкільної педагогіки, психології та
фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 4 від 21 листопада 2022 року)*

Рецензенти:

Ковшар Олена Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти, Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг, Україна;

Семенов Олександр Сергійович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна;

Бурбела Людмила Броніславівна – вихователь-методист Хмельницького закладу дошкільної освіти № 29 «Ранкова зірка», м. Хмельницький, Україна.

**В 82 Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення
якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти:** збірник
наукових праць / за заг. ред. Л.В.Зданевич, Н.М.Миськової, Л.О.Онофрійчук,
Л.С.Пісоцької. Хмельницький : ХГПА, 2022. 402 с. + CD.

У збірнику наукових праць представлено матеріали Міжнародної (заочної) науково-практичної конференції «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти» (22–23 листопада 2022 року), які включають статті відомих учених, викладачів ЗВО, аспірантів, здобувачів, практичних працівників закладів освіти України, в яких розкриваються сучасні підходи до забезпечення управління якістю дошкільної освіти; актуальні проблеми підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти у полікультурному просторі; особливості освіти для сталого розвитку у професійній діяльності педагогів-дошкільників; науково-методичні особливості організації дистанційного навчання дітей дошкільного віку; проблеми формування інклюзивного освітнього середовища закладу дошкільної освіти; питання національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку в умовах сьогодення та забезпечення наступності, перспективності та спадкоємності в освіті дітей раннього, передшкільного та молодшого шкільного віку тощо.

Збірник наукових праць адресований науковцям, магістрам освіти, педагогам-практикам, фахівцям у галузі професійної освіти, майбутнім вихователям та вихователям ЗДО.

**За достовірність фактів, дат, назв, посилань, літературні джерела тощо
відповідальність несуть автори матеріалів**

УДК 371.134/373.21:005.342(063)

ББК 74.489.81, 215.1

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2022

© Л.В.Зданевич, Н.М.Миськова, Л.О.Онофрійчук, Л.С.Пісоцька, 2022

Шишак Андріана Михайлівна,

аспірантка, кафедра педагогіки і
методики початкової та дошкільної
освіти, Тернопільський національний
педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИХ УМІНЬ

На сучасному етапі розвитку суспільства існує необхідність формування у дітей дошкільного віку та учнів початкової школи інформаційно-цифрових умінь. Це зумовлено тим, що 3–10-річки значну частину свого вільного часу проводять за гаджетами чи в мережі «Інтернет». У Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено про необхідність оволодіння вихованцями закладу дошкільної освіти основами цифрової компетентності; у Державному стандарті початкової освіти та Концептуальних засадах реформування середньої школи «Нова українська школа» – про формування інформаційно-цифрової (інформаційно-комунікаційної) компетентності у молодших школярів. У структурі зазначених компетентностей є інформаційно-цифрові вміння.

У наукових працях обрану проблему аспектно досліджували такі вчені: Н. Грона, Т. Довга, Т. Коваленко, О. Мазко, Т. Пушкарьова, О. Рейпольська, К. Сіненко, К. Суятинова, М. Шевчук та ін.

Актуальність питання у галузі дошкільної та початкової освіти і необхідність реалізації їх наступності зумовлює вибір теми дослідження.

Мета – обґрунтувати потенціал забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти у контексті формування інформаційно-цифрових умінь та вимоги до її реалізації.

В умовах впровадження Базового компонента дошкільної освіти відбувається робота у межах освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота», що передбачає оволодіння здобувачем дошкільної освіти основами цифрової компетентності як здатності «використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язання освітніх, ігрових завдань на основі набутих елементарних знань, вмінь, позитивного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки» [1]. Варто сприяти формуванню у дошкільників емоційно-ціннісного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки, взаємодії з нею, до учасників інформаційного простору; знань про сучасні технічні засоби, інтернет-ресурси, способи користування ними; умінь вмикати/вимикати комп'ютерну техніку, безпечно користуватися нею, шукати та передавати інформацію, вмінь поводитися у мережі «Інтернет», обирати пізнавальний та ігровий контент відповідно до потреби тощо.

У Державному стандарті початкової освіти зазначено, що під час освітнього процесу слід сприяти оволодінню молодшими школярами інформаційно-комунікаційною компетентністю, що «передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях» [2]. У Концептуальних засадах реформування середньої школи «Нова українська школа» вказано, що сутність інформаційно-цифрової компетентності як ключової охоплює впевнене та критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій з метою «створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні»; інформаційну та медіа-грамотність, формування основ програмування, алгоритмічного мислення, роботи з базами даних, навичок безпеки в інтернеті та кібербезпеки; етику роботи з інформацією [3, с.11].

Зважаючи на зазначені характеристики цифрової, інформаційно-цифрової та інформаційно-комунікаційної компетентностей вважаємо їх зміст в загальному аналогічним для ланок дошкільної та початкової освіти [6, с. 317]. Виокремлюємо у структурі зазначених компетентностей систему інформаційно-цифрових умінь, які охоплюють такі: вміння шукати інформацію в інтернеті, вміння критично оцінювати цифрові дані, вміння обирати необхідні для виконання завдання цифрові засоби, вміння добирати цифрові засоби для онлайн-комунікації, вміння «нетикету», вміння безпечно користуватися мережею «Інтернет» та вміння самостійно вирішувати технічні проблеми. Зрозуміло, що на рівні дошкільної освіти передбачено елементарне оволодіння ними із поступовим поглибленням під час навчання у початковій школі.

Щоб забезпечити наступність дошкільної та початкової освіти у контексті формування інформаційно-цифрових умінь у здобувачів, варто дотримуватися зазначених вимог до її реалізації, зокрема:

– створити сучасне комп'ютерно орієнтоване освітнє середовище у ЗДО та початковій школі. Одним із компонентів освітньо-розвивального середовища (за О. Писарчук) є просторово-предметний [4, с. 161]. Він передбачає таке облаштування приміщення та використання обладнання під час освітнього процесу, щоб стимулювати розвиток особистості здобувача освіти. Тому в груповій кімнаті та класі повинні бути засоби ІКТ (комп'ютер (ноутбук чи стаціонарний), проєктор, інтерактивна дошка чи телевізор для проєктування, принтер, аудіоколонки тощо) та продукти їх якісного використання (наприклад, роздруківки розмальовок, дидактичні матеріали, шаблони для поробок тощо);

– систематично застосовувати в освітньому процесі ЗДО та початкової школи засоби ІКТ. Зрозуміло, що, відповідно до вікових особливостей дошкільників та молодших школярів, існують певні часові обмеження щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій під час навчальних занять чи уроків.

Але, зважаючи на необхідність сприйняття та усвідомлення дітьми таких засобів як навчальних, а не лише ігрових, спонукає періодично використовувати їх саме з дидактичною метою в освітньому процесі;

– добирати завдання на застосування інформаційно-цифрових умінь від простих до складних. Використовують ІКТ у ЗДО спочатку для перегляду готового контенту (мультфільмів на YouTube), що спонукає дошкільників пробувати самостійно шукати його, визначати, чи отриманий результат задовольняє їхні потреби, чи ні. Зазвичай, ще не вмючи писати/друкувати, діти надиктовують за допомогою голосового вводу власний запит. Тому такі завдання будуть актуальними для них. Вже в початковій школі учні самі прагнуть створювати контент, а не лише переглядати. Тож тут доречно пропонувати завдання на створення фото, мемів, коміксів, відео тощо [5, с. 150].

Таким чином, потенціал забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти у контексті формування інформаційно-цифрових умінь зумовлений змістом чинних державних документів (Базового компонента дошкільної освіти, Державного стандарту початкової освіти, Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа»), що передбачають оволодіння здобувачами системою інформаційно-цифрових вмінь як компонентом інформаційно-цифрової (інформаційно-комунікаційної, цифрової) компетентності. Вимогами до реалізації наступності у зазначеному аспекті є такі: створити сучасне комп'ютерно орієнтоване освітнє середовище у ЗДО та початковій школі; систематично застосовувати в освітньому процесі ЗДО та початкової школи засоби ІКТ; добирати завдання на застосування інформаційно-цифрових умінь від простих до складних.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Київ, 2021. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_nov

u_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 13.11.2022).

2. Державний стандарт початкової освіти. Київ, 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.11.2022).

3. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа». Київ, 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 12.11.2022).

4. Писарчук О.Т. Формування освітньо-розвивального середовища як компонент професійної підготовки майбутніх вихователів до інноваційної діяльності. Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування : колективна монографія. Тернопіль, 2019. С.155–169.

5. Суятинова К. Є. Формування цифрової компетентності дітей дошкільного віку. Інноваційна педагогіка. 2022. № 44. Т. 2. С. 148–151. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/2.30> (дата звернення 13.11.2022).

6. Шишак А. М. Інформаційно-комунікаційна та інформаційно-цифрова компетентності молодшого школяра: порівняльний аналіз змісту понять. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Педагогіка. Соціальна робота.* Ужгород, 2022. Вип. 1 (50). С. 315–318.

ЗМІСТ

Алешко В.Ф. Формування екологічної компетентності дітей дошкільного віку	3
Аторіна В.М. Характеристика системного підходу структурно-функціональної моделі розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти	9
Атрощенко Т.О., Гончарук І.І. Емоційно-етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теоретичні аспекти	12
Баб'як Ю.В. Особливості організації освітньої діяльності з дітьми з порушенням ОРА в умовах ЗДО	15
Балагір Г.М. Формування основ патріотичного виховання у дітей старшого дошкільного віку засобами народознавства	20
Бас О.О. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку з аутизмом в інклюзивних групах ЗДО	25
Безпалько Р.В., Колесник О.С., Сиван Н.В. Формування моральних уявлень, вчинків і культури поведінки у дітей старшого дошкільного віку на засадах педагогічної спадщини в. Сухомлинського	30
Божок О.А. Формування самоконтролю у дітей	40
Бондар Т.І., Попович О.М. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку в умовах воєнного стану в Україні	47
Віньковська К.І. Програма роботи гуртка колекціонування «Збіранка»	51
Гаджук О.В. Використання коректурних таблиць Наталії Гавриш у роботі з дітьми дошкільного віку	55
Гойда Л.О. Значення інтернет-ресурсу мультимедійних дидактичних вправ LearningApps у мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку	62
Гончар Н.П. Впровадження технологій критичного	67

мислення в освітній процес закладів вищої освіти	
Гринчук О.В. Розвиток конструктивно-моделювальної діяльності дітей старшого дошкільного віку засобами STREAM-освіти	72
Гула С.В. Особливості мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку із аутичними порушеннями	77
Гуцал Л.І. Дошкільникам – освіта для сталого розвитку	82
Деревенченко Т.Л. Особливості сімейного виховання дітей дошкільного віку з вадами зору в умовах інклюзивного навчання	86
Дзядзін О.Ю. Українська народна казка як засіб розвитку мовлення дітей дошкільного віку	91
Жук А.О. Міжособистісне спілкування дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного навчання	95
Жук О.М. Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку за допомогою мнемотехніки	100
Завадська Л.Б. Організація інклюзивного навчання дітей з порушенням зору в інклюзивних групах закладу дошкільної освіти	105
Заворотна Н.А. Роль куратора у становленні майбутнього вихователя дітей дошкільного віку	109
Зайцева Т.Ю. Логоритмічні міні-заняття як форма організації мовленнєвої діяльності дітей з вадами мовлення	113
Западинчук Т.В. Мовні ігри як засіб розвитку вербального спілкування	120
Засипкіна Л.А. Музично-педагогічна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти	125
Зданевич Л.В., Пісоцька Л.С. Теоретичне обґрунтування феномену полікультурної компетентності як складника професійної компетентності та інтегративної якості особистості викладача закладу вищої освіти	130
Зеленюк О.М. Дистанційне навчання дошкільнят:	135

цікаво, доступно, результативно	
Калініченко Л.А. Мовленнєвий розвиток дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу дошкільної освіти	140
Карнафель О.М. Національно-патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами краєзнавства	143
Костик Л.Б. Дистанційне навчання у підготовці до професійної діяльності педагогів	148
Крутій К.Л., Кульбіда Ю.М. Формування ігрової компетентності дитини старшого дошкільного віку в театралізованій діяльності	154
Кулик С.В. Гра природничого змісту як один із методів екологічного виховання дітей дошкільного віку ...	159
Кустовська О.Д. Форми роботи закладу дошкільної освіти з сім'єю	164
Литвиненко О.С. Педагогічні умови розвитку пізнавальних інтересів у дітей старшого дошкільного віку	171
Ляур І.Ю. Особливості мовлення дошкільників з дизартрією	175
Магеляс І.А. Вплив пейзажного живопису на розвиток монологічного мовлення дітей старшого дошкільного віку	181
Мальцева Г.М. Формування соціально-громадянської компетентності у дітей дошкільного віку через здійснення краєзнавчо-туристичної діяльності в закладі дошкільної освіти	185
Мамбреян Н.С. Використання казкотерапії у процесі адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти	192
Матвійчук Ж.В., Сас О.О. Розвиток творчості дошкільників засобами нетрадиційної зображувальної діяльності	197
Машкіна Л.А., Іванова С.О. Підготовка дітей дошкільного віку до навчання у Новій українській школі	200

Мельничук Р.А. Педагогіка партнерства як ключовий елемент реалізації наступності між дошкільною та початкової ланками освіти	208
Мисик О.С. Конструктивно-моделювальна діяльність як засіб розвитку дітей дошкільного віку	213
Незнаюк Ю.С. Особливості виховання культури поведінки у дошкільників з порушенням інтелектуального розвитку	218
Нікіпчук С.Т. Особливості сенсорного виховання дітей раннього віку	222
Новак О.М. Обстеження мовлення дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти	226
Олійник Д.С. Сутність формування у дітей соціально-громадянської компетентності в умовах закладу дошкільної освіти	232
Онофрійчук Л.О. Цифрові інструменти в роботі вихователя закладу дошкільної освіти в умовах дистанційного навчання	238
Остапова О.В. Медіаграмотність – дошкільникам: значення для розвитку їх творчості	243
Павлушкіна О.В. Формування здоров'язберігаючих компетентностей у дітей дошкільного віку	250
Павлюк Л.П. Особливості викладання дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання для спеціальності 012 «Дошкільна освіта» в умовах дистанційного навчання	255
Пасічук А.М. Розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в процесі використання ЛЕСО-конструкторів	261
Пачковський В.В. Значення системи музичного виховання К. Орфа для формування відчуття ритму в дошкільників	267
Первалова Т.А. Педагогіка партнерства у національно-патріотичному вихованні дітей старшого дошкільного віку	271

Перфільєва А.І. Індивідуальні форми взаємодії учителя-логопеда і батьків дитини з порушеннями мовленнєвого розвитку у період дії воєнного стану	276
Пилипенко В.М. Особливості використання мнемотаблиць у театралізованій діяльності дітей дошкільного віку	283
Писарчук О.Т., Руденський Р. Дитяча гра у просторі війни	287
Прозорова А.В. Педагогічний тренінг як форма підготовки вихователів закладів дошкільної освіти до реалізації програми «Інтелектуальна мозаїка»	291
Рибачук С.М. Використання інноваційних технологій у роботі з дітьми, які мають розлади аутичного спектра	295
Ринчковська Т.В. Формування професійної компетентності педагога через використання методу проєктів	301
Савченко М.С. Перспективи впровадження інноваційних технологій в освітньо-інформаційному просторі закладу вищої освіти	306
Сергеєва З.П. Полікультурне мовне середовище як умова підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до професійної діяльності	317
Синіцька А.А. Особливості використання художнього слова в роботі з старшими дошкільниками з вадами мовлення	323
Скотинянська А.В. Сталий розвиток – мій вибір	327
Сніцаренко Р.Д. Моральне виховання дітей дошкільного віку засобами художньої літератури	332
Стойко Н.М. Розвивальні ігрові технології як засіб активізації мовленнєвого процесу у дітей старшого дошкільного віку	337
Тарашевська О.В., Цісар І.В. Створення інклюзивного середовища в ЗДО з використанням ідей М. Монтесорі	341

Талемонюк А.О. Дидактичні ігри як засіб формування у дітей молодшого дошкільного навичок, орієнтованих на сталий розвиток	349
Тарасюк І.М. Формування інклюзивного освітнього середовища в умовах закладу дошкільної освіти	319
Терпецька Ю.В. Психолого-педагогічні та лінгвістичні аспекти розвитку мовлення дітей раннього віку	353
Тимчук О.О. Удосконалення професійної компетентності вихователів в умовах закладу дошкільної освіти	358
Федчук О.В. Розвиток музичних здібностей дітей в сучасних умовах	364
Фурман О.В. Особливості мовної підготовки дітей із дислалією до шкільного навчання	368
Фурман О.Л. Інклюзивна освіта: використання елементів інноваційних технологій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	371
Хоменко І.В. Формування основ екологічної культури дітей дошкільного віку	375
Цегельник Т.М. Моніторинг якості освітніх послуг у закладах дошкільної освіти з інклюзивним навчанням	378
Шевчук Т.П. Виховання толерантності у дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного навчання	383
Шишак А.М. Забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти у контексті формування інформаційно-цифрових умінь	387
Щеглова Т.С. Формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку	392

Наукове видання

**ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Відповідальний за випуск – **Зданевич Л. В.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Комп'ютерний набір та упорядкування: **Миськова Н. М.**
Літературні редактори: **Зданевич Л. В., Пісоцька Л. С.**
Художнє оформлення: **Онофрійчук Л. О.**

За достовірність фактів, назв, дат, посилань на літературні джерела тощо відповідальність несуть автори.

Здано до друку 21.11.2022 р.

Підписано до друку 21.11.2022 р.

Формат 60×84/16.

Гарнітура Bookman Old Style. Умови. друк. арк. 16,6

Тираж 100 прим. Зам. №1211/21

Набір здійснено у інформаційно-методичному центрі
зі спеціальності «Дошкільна освіта»
29013, м. Хмельницький, вул. Проскурівського підпілля, 139

